

लत्वादा पन-कर्मणि असच् । (वांटाळ) वृक्षभेदे फलादौ न० ।
 'पनसं' शीतलं पन्नं स्निग्धं पित्तानिलापहम् । तर्पणं
 वृंहणं खादु मांसलं स्नेहलं भृशम् । बल्यं शुक्रप्रदं हन्ति
 रक्तपित्तक्षतचयान् । आमन्तदेव विष्टिश्च वातलं त्वरं
 शुक् । दाहकम्पुनं बल्यं कफभेदोविमर्दनम् । पनसो-
 ज्ञ तत्रोजानि वृष्याणि मधुराणि च । शुक्राणि बद्धवर्चांसि
 स्त्रुष्टमूत्राणि संवदेत् अन्यच्च "मज्जा पनसजो वृषो
 वातपित्तकफापहः । विशेषात् पनसं वर्ज्यं शुल्भि-
 भिर्मन्तवृक्षभिः । अलं पनसपाकाय फलं कदलसम्भ-
 वम्" भावम् । "कण्टाफलं सुमधुरं वृंहणं स्निग्ध-
 शीतलम् । दुर्जरं वातपित्तघ्नं स्नेहशुक्रबलप्रदम् ।
 तदेव सर्पिषा युक्तं स्निग्धं हृद्यं बलप्रदम् । कर्दिन्नं न
 च चक्षुष्यं वृष्यञ्च वातपित्तहृत् । कण्टाफलमपकन्तु
 कषायं खादु वातलम् । रक्तपित्तहरं खादु तत्फला-
 स्थपि तद्गुणम्" राजवल्लभः ।

पनसतालिका स्त्री पनसं स्तुत्यं तालं तत्तुल्यफलं विद्यते
 ऽस्याः टन् । पनसे शब्दभा० पनतालिकेति तल
 पाठान्तरं तत्रार्थे ।

पनसिका स्त्री पनसः तदाकारोऽस्तस्याः टन् । सुशुतोक्ते
 क्षुद्रोगरोगभेदे २२८२ पृ० दृश्यम् ।

पनस्य नामधा० पनं स्तुतिमिच्छति क्यच् सुमागमः स्तोत्रे-
 ष्कायां पर० अक० सेट् । पनस्यति अपनस्यीत् ऋ० १५५।२
 उदा० तल तल् चार्धः । निषण्टो लु पनसधातुः
 अक्षेति कर्मसु पठितः तेन पूजायामपि । [१३८५]

पनस्यु ति० पनस्य नामधातुः उ । आत्मनः स्तोत्रे च्छौ ऋ०
 पनिसृम ति० पन-कर्मणि इत्तुन् अतिशयेन पनिः तमप् ।

स्तुत्यतमे साम० १३२।४

पनिष्ठ ति० अतिशयेन पनिता इष्टन् तथोलोपः । स्तोत्र-
 तमे ऋ० १५६।२ ईयसुन् । पनीयस् तत्रार्थे स्त्रियां ङीप्

पनिस्यद् ति० स्यन्द्-वङ्लुक् अच् अस्यासे निगाणमः ।
 भृशं स्यन्द्माने अथ० ५।३०।१६

पनु स्त्री पन-उ । स्तुतौ ऋ० १६५।२ [जाते सि० कौ० ।
 पत्यक् ति० पथि जातः "पथः पत्य च" पा० कन् । पथि-

पन्न ति० पद-क्त । श्रुते शगलिते च अमरः । शगते
 पद-नन् । ४नीचगमने न० उज्ज्वल० ।

पन्नग पु० पन्नमधोमुखं यथा तथा गच्छति, पङ्ग्रां न गच्छति
 वा गमन० । १२० अमरः जातौ ङीप् स्याम् ।

२५५५० मेदि० २३०३० न०

पन्नगकेशर पु० पन्नग इव केशरोऽस्य । नागकेशरे राजनि०
 तस्य सर्पफणालुल्यकेशरत्वात् तथात्वम् ।

पन्नगारि पु० इत० । गरुडे

पन्नगाशन पु० पन्नगः अशनमस्य । गरुडे अमरः पन्नगभो-
 जनादयोऽप्यत्र । तस्य तद्भोक्तृत्वकथा भा० व्या० अष्ट-
 ताहरणप० दृश्यम् ।

पन्नवा स्त्री पदि नद्वा । चर्मपादुकायां हेमच० ।

पन्नव्री स्त्री पदः नद्बीव नह-ङ्गन्-ङीप् वा इत० । चर्ममय-
 पादुकायां त्रिका० ।

पन्नागार पु० प्राच्ये गोत्रप्रवर्तकर्त्रिभेदे तस्यापत्यम् इज् ।
 पान्नागारि तदपत्ये पुंस्त्री० बहुत्वे इजोलुक् । पन्ना-
 गारा इत्येव ।

पन्निष्क पुंन० पादो निष्कस्य एकदेशिस० वा पदादेशः ।
 निष्कस्य चतुर्थभागे पदादेशभागे पादनिष्कोऽप्यत्र ।

पन्य ति० पन-स्तुतौ अन्नप्रादि० यत् । स्तुत्ये ऋ० ३।३६।३
 पन्यस् ति० पन-असुन् युमागमः । १स्तोतरि ऋ०
 ६।६।२ उदा० । २स्तुत्ये च ६।१८।६ उदा० ।

पपि पु० पा-कि द्वित्वम् । १चन्द्रे २पानकर्त्तरि च ति० ।

पपी पु० पा-ईक् द्वित्वम् । १चन्द्रे २स्त्वर्थे च उज्ज्वल० ।

पपु ति० पा-कु द्वित्वम् । पात्रके उज्ज्वल० ।

पपुर्हि ति० पृ-कि द्वित्वम् । प्रीयन्शीले । ऋ० १।१५।४

पपुक्षेय्य ति० सम्प्रकांहे । ऋ० ५।१३।६ भाष्ये स्थितम् ।

पप्रि ति० प्रा० पूरणे कि द्वित्वम् । पूरणशीले यजु० १।८ ।

पफक पु० गोत्रविभेदे ततः तिका० गोत्रे फिज् । पाफ-
 कायनि तद्भोत्रापत्ये । बद्धत्वे निरवकेन सह फिजो-
 लुक् । कफकनिरवका इत्येव

पमरा स्त्री (सङ्गती) ख्याते गम्भद्रव्यभेदे राजवल्लभः ।

पम्पस् दुःखे कच्छीभावे कण्डा० प० अक० सेट् । पम्पस्यति
 अपम्पस्यीत् ।

पम्पा स्त्री १दक्षिणस्यनदीभेदे भा० अथ० १।६ । ऋष्यमूकशैल-
 समीपस्थे २सरोभेदे च "एषा पम्पा शिवजला बहुतोया
 तच्छागिनी" भा० व० २७६ अ० । ततः वरणादि० चाल-
 र्थिकस्य लुक् । पम्पानामदूरभवं नगरं पम्पा इत्येव ।

पम्प गतौ भ्वा० प० सक० सेट् । पम्पति अपम्प्यीत् पपम्ब ।

पय गतौ भ्वा० आत्म० सक० सेट् । पयते अपयिष्ट ।

पयःकन्दा स्त्री पयः दुग्धविव खादुत्वात् कन्दोऽस्याः ।
 क्षीरविदार्याम् राजनि० । [भा० व० १२० अ० ;

पयःपयोष्णी स्त्री पयःप्रचुरा ययोष्णी शा० त० । नदीभेदे